

Peder Blomqvist, +46 8 473 3205
peder.blomqvist@vinnova.se

2021-03-21
Dnr: 2021-01543_3

Vinter

BESKRIVNING AV VINTER TÄVLINGSKONCEPT

Vinnova – Sveriges innovationsmyndighet
Mäster Samuelsgatan 56, 101 58 Stockholm // Tel: 08 473 30 00 // vinnova.se

Fakturaadress: Vinnova, FE 34, 838 73 Frösön
Leveransadress: Klara Norra Kyrkogata 14
Organisationsnummer: 202100-5216

Dokumentnamn: Vinnova_Vinter_Ramverksvolym_1_v6_Tävlingkoncept_Extern version

Innehåll

Inledning	2
Bakgrunden som inspirerat till Vinter	2
Syfte med dokumentet	3
Målgrupp för dokumentet	3
Innovations- och utmaningsområden som Vinter adresserar	4
Övergripande om tävlingskonceptet	5
Aktörer i Vinter.....	7
Tävlingsmetoden Vinter	7
Bedömningsramverket för Vinter	10
Beskrivningsramverket för tjänster.....	10
Vinter - tjänstebeskrivning.....	10
Beskrivningsramverket för infrastruktur	11
Tävlingsramverket.....	15
Introduktion	15
Interoperabilitet och innovation.....	16
Aktörer som bidrar till ramverket	16
Intressentanalys för Tävlingsramverket.....	17
Ramverkswolymer	17
Tävlingsplattformen	19
Referenser	19

Inledning

Vinter är ett tävlingskoncept som tar sin utgångspunkt i tre delar:

- Behovet av digital omställning inom offentlig sektor såväl som inom industrin.
- Möjligheten att testa tävlingsformatet inom viktiga samhällsutmaningar för digital omställning.
- Ett utvecklat format av innovationstävlingar och som kan, om vi lyckas, bli ett nytt och effektivt insatsformat för Vinnova.

Bakgrunden som inspirerat till Vinter

Vinter är en svensk modifierad version av SESAR JU Innovationstävling vid namn SWIM Master Class. Tävlingskonceptet har av Vinnova modifierats och anpassats från ett globalt scenario till att passa in på en nationell och svensk arena.

Syftet med SESAR projektet och de delar som utvecklade SWIM konceptet (System Wide Information Management) var för att uppnå organisations-, semantisk- och teknisk interoperabilitet mellan alla operativa aktörer och dess IT system på flygsidan inom EU. I projektet ingick också EU samverkan med USA och deras motsvarighet till SESAR samt ICAO och IM panelen för samverkan med hela den globala flygsektorn.

Drivkraften för SESAR att digitalisera flygsektorn var framför allt att man ville minska kostnaderna för systemintegration och framtida anpassningar av operativa IT-system till en ny digital verklighet i Europa. Detta i syfte att uppnå EU:s vision om ett gemensamt luftrum för informationsdelning och ledning av flygtrafiken i hela EU ”One Single Sky”.

Detta gjordes framför allt genom att fokusera på det informationsutbyte som krävs inom samt mellan alla operativa aktörer (ex. flygplatser, luftfartsverk, flygbolag etc.) inom viktiga operativa områden. Nyttjande av standardiserade tjänstegränssnitt, öppna standards, gemensamma informationsutbytesmodeller samt gemensamma informationstjänster blev viktiga komponenter och möjliggörare i det arkitekturarbete som gjordes för att nå de uppsatta målen.

Peder Blomqvist, +46 8 473 3205
peder.blomqvist@vinnova.se

2021-03-21
Dnr: 2021-01543_3

För att förbereda och stödja införandet av detta interoperabilitetskoncept så skapades SWIM Master Class, en innovationstävling som genomfördes en gång per år under 5 år, delvis parallellt med själva FOI utvecklingen av interoperabilitetskonceptet SWIM.

SWIM Master Class syftade till att visa på en rad olika utmaningar som fanns inom flyget, vilka innovationsområden som måste övervinnas, men också möjligheter och incitament för olika aktörer att vilja ta del av, vara en del av samt testa och utvärdera en kommande ny digital standard för hur digital information skall delas mellan både människor och maskiner i hela flygsektorn globalt.

För mer information om SESAR projektet se referenser i slutet av dokumentet.

Syfte med dokumentet

Detta dokument beskriver Vinter ett koncept för innovationstävlingar

Målgrupp för dokumentet

Målgruppen för dokumentet i denna version är främst för externa läsare som exempelvis tävlingsdeltagare. Det finns också en fullständig version framtagna för internt bruk för att stödja tävlingsvärd i ledning och styrning av tävlingen.

Innovations- och utmaningsområden som Vinter adresserar

Som poängterades inledningsvis så är huvudsyftet med Vinter att bli ett nytt och effektivt insatsformat för Vinnova. Samt på samma gång stödja behovet av digital omställning inom offentlig sektor såväl som i samhället i övrigt.

Vinter kommer att ge många av samhällets aktörer möjligheten att delta aktivt som en del av sin egen verktygslåda för att hitta vägar och nya insikter till hur man kan lösa viktiga samhällsutmaningar.

Följande utmanings-, innovationsområden kommer att belysas i tävlingen med de valda delarna i Vinter år 2021.

- **Interoperabilitet** – gällande *teknik* och *semantik*. För kommande års tävlingar rekommenderas det att utveckla konceptet med ytterligare två interoperabilitetsområden kopplat till European Interoperability Framework (EIF), avseende ”legal” och ”organisation” interoperabilitet.
- **Infrastruktur** – gällande behovet av en gemensam digital infrastruktur som anpassas till de krav som tjänsterna inom valt operativt område kommer att kräva.
- **Hantering av skyddsvärda data**, sekretess och hantering av skyddsvärda data mellan olika aktörer. Ett stort fokus på säkerhetsaspekterna.
- **Juridiska aspekter** och innovation kopplat till juridiska möjligheter till vissa lagförändringar för att hjälpa vinnande tävlingsbidrag att realisera tjänster eller infrastrukturlösningar i verklig operativ miljö. För vinter pilotåret 2020/2021 har kontakter och möten med Regeringens kommitté för teknologisk innovation och etik (Komet) tagits, detta i syfte att vi vill att de skall delta som observatörer i juryn och stötta i den juridiska analysen av vilka lagförändringar som krävs för att vinnande lösningar skall kunna realiseras i verkliga livet. Komet arbetar med policyutveckling i syfte att skapa goda förutsättningar för innovation och konkurrenskraft samtidigt som utvecklingen och spridningen av ny teknik sker tryggt, säkert och med ett långsiktigt samhällsperspektiv.
- **Teknisk plattform för tävlingen** med olika funktion och förmågor för att hantera de innovations och utlysningbaserade krav som Vinnova definierat i utlysningen för pilotplattformen 2021.
- **Patientdriven utveckling** – de utmaningar som definieras av exempelvis patientorganisationen Storstockholms diabetesförening (SSDF) och

dokumenterats av Vinnova är verkliga problem och utmaningar som patienter med diabetes har idag.

- **Datadriven utveckling**, där man i hälsodatasammanhang som ägare eller brukare ex regioner, sjukhus, vårdcentraler, kommuner, patienter etc. inte några möjligheter i dagsläget att kunna se helheten i form av tillgängliga data för en patient. Exempelvis en patient måste kunna få med sig sin egna data från en region till en annan om man flyttar till annan kommun. En Region måste få tillgång till egenproducerade data av patienten för att bättre kunna ge råd och rekommendationer i vårdsituationer. Här måste både tjänster som bärare av data mellan aktörerna samt oberoende infrastrukturlösningar som möjliggörare för informationsdelning mellan olika journalsystem innoveras fram.
- **Informationsledning** – samhällets olika aktörer som både hanterar och ansvarar för begrepp och information kan få hjälp att verifiera och validera sina styrmodeller och standarder som man ger ut, ofta i form av inriktningar, vägledningar och rekommendationer. Men också få stöd i arbetet med att skapa en bättre styrning av digitala investeringar i offentlig förvaltning.

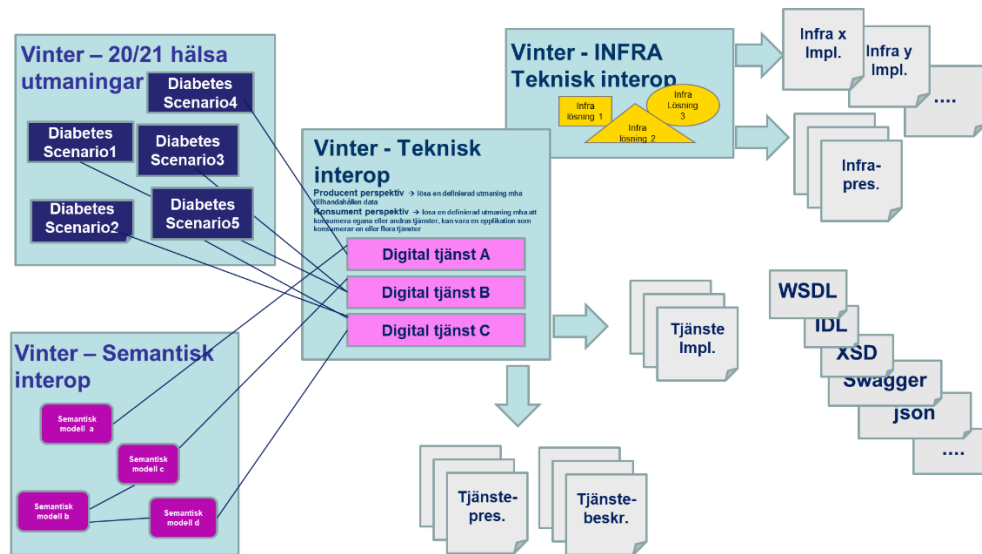
Övergripande om tävlingskonceptet

Syftet med Vinter är att i tävlingsform driva på utveckling och implementering av gemensamt verifierade och validerade tjänster (bärare av nyttodata) och den gemensamma digitala infrastruktur som behövs för informationsutbytet av samhällsviktiga data.

De tävlande är aktörer som vill utveckla digitala tjänster och tävla i att lösa identifierade operativa utmaningar med hjälp av tillgängliggjord ”skarp” data. Tävlande kan även utveckla och tävla i infrastrukturkategorin för en säker tjänstesamverkan.

Peder Blomqvist, +46 8 473 3205
peder.blomqvist@vinnova.se

2021-03-21
Dnr: 2021-01543_3

Vinter tävlingskoncept består av tre delar:

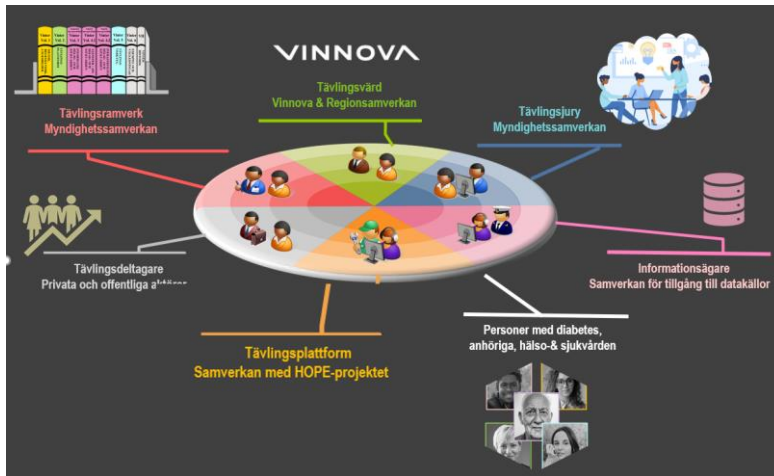
- en gemensam tävlingsplattform med de byggblock som krävs för genomförande av tävlingen det första tävlingsåret (pilot), samt utgöra den Referensmodell för digital infrastruktur som krävs för utveckling av olika byggblock i tävlingens infrastrukturkategori.
- ett gemensamt ramverk för interoperabilitet, verktygsstöd för utveckling av digitala tjänster, samt standards och vägledningar för de tävlande.
- en tävlingsmetod för genomförande och koordinering av utvecklingsarbetet inklusive underlag för utvärdering av tävlingsresultatet i juryform.

Notera att den tävlingsplattform som utvecklas för piloten (första året) också skall nyttjas för olika datadrivna innovationer och vidareutvecklas över ett antal år.

Peder Blomqvist, +46 8 473 3205
peder.blomqvist@vinnova.se

2021-03-21
Dnr: 2021-01543_3

Aktörer i Vinter

Tävlingsmetoden Vinter

Tävlingsmetodens olika delar

Tävlingsmetoden för Vinter kan delas in i olika delar, där varje del kan stödja en eller flera tävlingsaktörer i deras olika roller för att leda och genomföra tävlingen.

- ❖ Förbereda
- ❖ Planera
- ❖ Lansera
- ❖ Kalla
- ❖ Utlysa
- ❖ Utveckla
- ❖ Bedöma
- ❖ Vinna
- ❖ Utvärdera

I denna Vinterversion har de olika delarna satts samman till en gemensam metodansats från start till mål.

Förbereda	Planera	Lansera	Kalla	Utlysa	Utveckla	Bedöma	Vinna	Utvärdera
Frågor Personer Kriterier	Period Plan		kickoff	Juryavtal Juryintro Informera Koordinera Tävlings- Intressenter Tävlings- Anmälan avtal	Stödja Koordinera Informera	Jurymöte-1 Jurymöte-2 Jurymöte-3 Jurymöte-4 Jurymöte-5 Jurymöte-6	Informera Vinna Ceremoni	Vinter feedback

I följande avsnitt ges några exempel på metodkomponenter i Vinter Förbereda

Exempel – metodbeskrivning Förbereda

Förbereda-1	Förklaring	Exempel
<p>Frågor som behöver adresseras</p>	<p>Varje tävling har sina egna ställda frågeställningar som söker sina svar.</p> <p>Exempel på det man bör diskutera innan en tävling sätts upp kan vara:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Vilka utmaningar och innovationsområden som skall adresseras? ❖ Vilka operativa samhällsområden behöver visualiseras för att lyfta viktiga utmaningar och behov av innovationer som behövs för att lösas? ❖ Vilka samhällsförmågor behöver stärkas och faciliteras för att gå mot uttalade gemensamma nationella mål och inriktningar? ❖ Vilken data behöver identifieras, hittas och användas i en tävling och tillgängliggöras till olika tävlingsdeltagare att utveckla innovativa digitala tjänster för att lösa de utmaningar problem som adresserats. ❖ Vilka krav ställer de nya digitala tjänsterna som skall utvecklas och den data som valts ut för tävlingen på den digitala infrastrukturen? Samt vilka arkitekturdelar i tävlingsplattformen behöver adresseras för att klara dessa krav? ❖ Vilka kunskaper insikter och lärdomar vill man kunna dra eller förtydliga efter en genomförd tävling?

Förbereda-2	Förklaring	Exempel
<p>Nyckelpersoner som behöver kontaktas</p>	<p>De utmaningar och problem som ska belysas inom ramen för Vinter förutsätter förankring och med organisationer och nyckelpersoner som kan och vill till att Vinter händer inom deras område.</p>	<p>För arbetet med vinter har ett stort antal personer och organisationer kontaktats. Viktiga aktörer har bl.a. varit andra myndigheter, regioner och intresseorganisationer.</p>

Förbereda-3	Förklaring	Exempel
<p>Kriterier uppfyllda för att få starta</p>	<p>Det föreslås finnas ett antal kriterier som behöver vara uppfyllda innan en vintertävling får starta dessa kan vara:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Erfarenheter från förra tävlingen återförda? ❖ Informationsdomänområde/n valda? ❖ Datakällor och nyckelpersoner säkrade? ❖ Viktiga tävlingsaktörer säkrade (jury, referensmaterialansv.) ❖ Scenarios och utmaningar som skall lösas framtagna? ❖ Motsvarande behov av digitalt infrastrukturstöd och förmåga som krävs för tjänstesamverkan inom valt operativt område skall vara utpekat ❖ Tävlingsramverket uppdaterat? ❖ Tävlingsplattformen allokerad, konfigurerad och teknikresurserna säkrade? ❖ Behövs ett tävlingsvärdskapssamarbete behöver man också säkra detta samarbete? ❖ Budget och VL-beslut avklarad?

Exempel – metodbeskrivning Planera

Planera-4	Förklaring	Exempel
<p>Besluta tävlingsperiod</p>	<p>Det är viktigt att inledningsvis fastställa tävlingsperioden för tävlingen. Detta då det är många externa aktörer som behöver god tid på sig för att planera sitt deltagande.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 8 månader total tävlingsperiod ----- ❖ 1 månad förberedelser och planering ❖ 2 månader lanseringsperiod innan kick off. Denna period används också för att tävlingsaktörer skall kunna anmäla sitt intresse att delta. ❖ 4 månader bör allokeras för tävlingsdeltagarnas utvecklingsarbete ❖ 1 månad för Juryns arbete

Planera-5	Förklaring	Exempel
<p>Producera en tävlingsplan</p>	<p>Exempel på en total tävlingsplan i kortform med skarpa datum</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. 2021-xx-xx: Frågor som behöver besvaras. 2. 2021-xx-xx: Nyckelpersoner som måste kontaktas. 3. 2021-xx-xx: Kriterier som behöver vara uppfyllda. 4. 2021-xx-xx: Besluta om tävling samt tävlingsperiod. 5. 2021-xx-xx producera en tävlingsplan. 6. 2021-xx-xx - 2021-xx-xx: lanseringsperiod för årets tävling. 7. 2021-xx-xx: Kickoff/lansering. 8. 2021-xx-xx: Utlysning av årets Vintertävling. 9. 2021-xx-xx: Jurydeltagare inbjudes – Jury introduktion. 10. 2021-xx-xx: påskrivna juryavtal inskickade och klara. 11. 2021-xx-xx - 2021-xx-xx: informera tävlingsintressenter löpande. 12. 2021-xx-xx - 2021-xx-xx: koordinera olika behov för att stödja tävlingsintressenter. 13. 2021-xx-xx - 2021-xx-xx: ta emot tävlingsanmälningar 14. 2021-xx-xx - 2021-xx-xx: ta emot, validera tävlingsavtal. 15. 2021-xx-xx - 2021-xx-xx: start av utvecklingsdelen av tävlingen, tävlingsvärden koordinerar och informerar tävlingsdeltagarna löpande under utvecklingsarbetet 16. 2021-xx-xx - 2021-xx-xx: Tävlingsvärden stödjer tävlingsdeltagarna aktivt under hela utvecklingsperioden. 17. 2021-xx-xx: deadline för tävlingsbidragen, de tävlande laddar upp sina lösningar till Vinnovas tävlingsplattform, 18. 2021-xx-xx: Jurymöte 1, status uppdatering och genomgång av utvärderingsmetod, och bedömningskriterier för de olika tävlingskategorierna 19. 2021-xx-xx: Jurymöte 2, genomgång av inkomna tävlingsbidrag, fördelning av bidrag till medlemmarna i juryn. 20. 2021-xx-xx: Jurymöte 3 för att gå igenom Teknik och interoperabilitet som gjorts av oberoende tekniska experter som ett stöd till Juryns medlemmar. 21. 2021-xx-xx: Jurymöte 4, ta fram, short list (ex 10 finalister) 22. 2021-xx-xx - 2021-xx-xx: finalist kandidater får vardera en timme att presentera sina lösningar samt svara på juryns frågor. 23. 2021-xx-xx: Juryn levererar sina bedömningar. 24. 2021-xx-xx: Jurymöte 5 med Juryn, val av finalister. 25. 2021-xx-xx: Kommunikation till finalisterna (genomförs av tävlingsledaren enbart) 26. 2021-xx-xx: Jurymöte 6 för att koordinera prisutdelning 27. 2021-xx-xx: Alla inbjudna till prisutdelning 28. 2021-xx-xx: feedback & lessons learnt.

Bedömningsramverket för Vinter

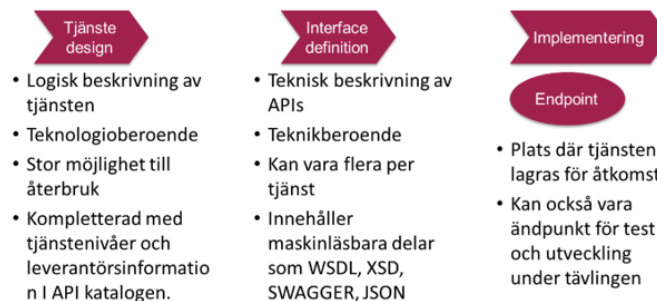
Beskrivningsramverket för tjänster

Begreppet tjänst kan betyda olika saker för olika personer. I detta dokument berörs digitala tjänster som används för att utbyta information mellan IT-system, inkluderande molntjänster, server-baserade applikationer och mobil-appar.

Tjänsterna har ofta olika karakteristik beroende på vad de har för syfte. Vissa används för att tillhandahålla information från en eller flera datakällor. Dessa kallas ofta informationsutbytestjänster. Andra är mer inriktade på att stödja en verksamhetsnära dialog mellan producenten och konsumenten, s.k. processtjänster. En tredje vanlig kategori är tjänster som är specialiserade på att leverera information till användargränssnitt, exempelvis webbapplikationer eller mobil-appar. Dessa kallas ofta för UX (User eXperience) tjänster.

För att IT-systemen ska kunna programmeras att tillhandahålla eller använda tjänsterna behöver tjänsterna designas och beskrivas. Designprocessen utgår oftast från ett verksamhetsbehov relaterat till samverkan mellan olika aktörer, exempelvis kund/leverantör, myndighet/medborgare, region/patient etc. Under processens gång dokumenteras resultatet i en tjänstebeskrivning vilken slutförs när tjänsten är i drift.

Vinter - tjänstebeskrivning

Tjänstebeskrivning har flera användningsområden:

- Identifiering av tjänster och hantering av tjänsteportfölj.
- Att hitta tjänster som stödjer verksamhetens processer och funktioner.
- Hur tjänster förhåller sig till information och data som används i verksamheten.
- Hur producerade tjänster ska levereras och följas upp.
- Var man vänder sig om det uppstår problem med tjänsterna.
- Hur tjänster realiserats tekniskt, både ur producent och konsumentperspektiv.
- Exempel på data som förmedlas genom tjänster.
- Hur man kan testa tjänster.

Punkterna ovan visar at tjänstebeskrivningen är relevant för utvecklare och förvaltare inom både verksamhet och teknik.

En komplett tjänstebeskrivning innehåller följande delar:

- **Översikt:** Här ges läsaren en introduktion till vad tjänsten handlar om. Avsnittet innehåller bl.a. information om tjänstens namn/identitet och vem som tillhandahåller den.
- **Krav och verksamhetskontext:** Här beskrivs hur tjänsten är tänkt att användas och vilka krav som ställs på den. Detta kan omfatta legala krav, funktionskrav och prestandakrav.
- **Begrepp och Data:** Här definieras de verksamhetsbegrepp som används inom ramen för tjänsten och hur dessa förhåller sig till den data som utbyts mellan producent och konsument av tjänsten.
- **Gränssnitt:** Här definieras de logiska och fysiska gränssnitt som tjänsten har, dvs hur en producent och konsument interagerar med varandra. Avsnittet är uppdelat i en teknikoberoende del och en del om de tekniska gränssnitten för att möjliggöra återanvändbarhet och byte av underliggande tekniker.
- **Validering och Verifiering:** Här beskrivs hur tjänsten har verifierats tekniskt och validerats ur ett verksamhetsperspektiv. Denna information är viktig för verksamhetskritiska tjänster och tjänster som är känsliga ur ett säkerhetsperspektiv.
- **Driftinformation:** Här beskrivs information som behövs för att säkerställa tjänstens tillgänglighet och lösa eventuella IT-incidenter som relaterar till tjänsten.
- **Exempelkod:** Här kan exempelkod eller kodstubbar infogas som gör det enklare för en konsument att implementera och använda tjänsten.

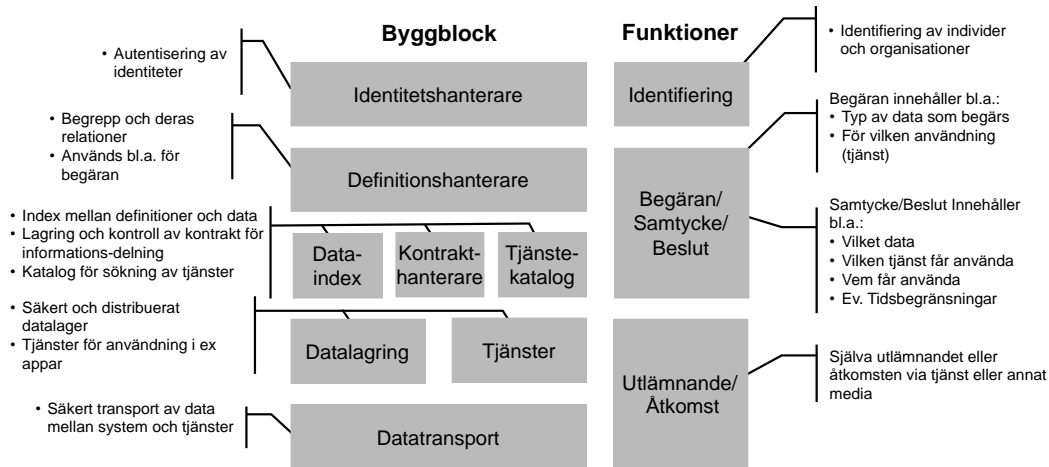
Beskrivningsramverket för infrastruktur

Referensmodellen för infrastrukturen är utformad för att stödja ett antal grundläggande funktioner som är nödvändiga för att åstadkomma ett säkert informationsutbyte som uppfyller de legala krav som ställs då persondata ska delas.

Funktionerna och byggblocken som visas i bilden nedan:

Peder Blomqvist, +46 8 473 3205
peder.blomqvist@vinnova.se

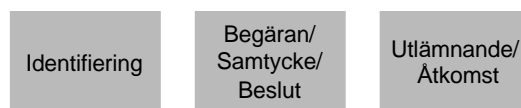
2021-03-21
Dnr: 2021-01543_3

Tävlingsdeltagare kan bidra med hela eller delar av de olika byggblocken. Detta innebär att det kan finnas flera implementationer av respektive byggblock samtidigt. Byggblocket Tjänster är det mest omfattande och det som kommer variera mest över tid beroende på vilka utmaningar tävlingen syftar till att adressera.

Applikationsfunktioner

Här beskrivs de applikationsfunktioner som plattformen skapar. Dessa är utformade för att möjliggöra verksamhetsprocesser och förmågor inom alla verksamhetsområden. De funktioner som beskrivs här är alltså inte riktade mot någon speciell process eller förmåga, utan är utformade för att uppfylla de lagkrav som finns för utlämnande och hantering av persondata.

Identifiering

Denna funktion säkerställer att individer och organisationer kan identifieras på ett korrekt sätt. En korrekt identifiering är en förutsättning för att kunna begära och lämna ut data så länge det inte är fråga om öppna data. Identifiering kommer alltså ske i alla tjänsteinteraktioner.

Begäran / Samtycke / Beslut

Här grupperas ett antal närbesläktade funktioner som syftar till att säkerställa att eventuellt utlämnande eller åtkomst till data är överenskommet på ett spårbart sätt. Man kan jämföra dessa funktioner med en avancerad behörighetsfunktion.

En begäran görs av den aktör som önskar få tillgång till data för ett visst syfte. Därmed måste en begäran alltså beskriva vem som begär data, vilket data som begärs och vilken tjänst som begäran avser.

Peder Blomqvist, +46 8 473 3205
peder.blomqvist@vinnova.se

2021-03-21
Dnr: 2021-01543_3

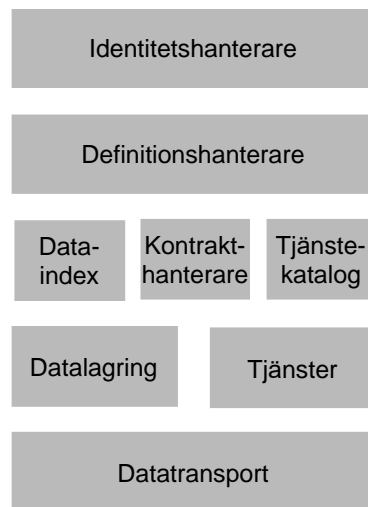
En begäran hanteras av samtyckesfunktionen och resulterar i ett dokumenterat beslut i form av ett kontrakt (avtal) som beskriver vem som får åtkomst till vilket data och under vilka omständigheter, exempelvis under vilken tidsperiod åtkomst ska vara möjlig.

En annan form av kontrakt är ett samtycke där en individ frivilligt kan ge en organisation lov att behandla personuppgifter. Observera att det också kan finnas andra skäl för en personuppgiftsansvarig att behandla personuppgifter vilket inte kräver ett samtycke eller avtal. Detta inkluderar bl.a. om det finns lagar eller regler som gör att uppgifterna måste behandlas eller om det ingår i en myndighetsuppgift.

Utlämnande / Åtkomst

Denna funktion möjliggör överföring eller åtkomst till data i enlighet med de kontrakt som skapats genom ovanstående funktioner. Här skiljer man på utlämnande och åtkomst på det sätt att utlämnandet sker en gång och med en fördefinierad mängd data. Med åtkomst menas att data kan hämtas vid valfritt tillfälle och datamängden kan ändras. Exempelvis kan journalinformation ändras då nya inlägg i en patients journal skapas.

Arkitekturbyggblock

Identitetshanterare

Detta byggblock hanterar identiteter för individer och organisationer. Här ingår livscykelhantering (skapande, uppdatering, borttagning) av identiteter och autentisering av identiteter då tjänster ska användas.

Autentisering (fastställande) av identiteter kan ske på flera olika sätt, exempelvis med tvåfaktorsautentisering (användarnamn/lösenord) eller multifaktorsautentisering.

Identitetshanteraren håller en unik identifierare på alla identiteter och kan också omfatta personinformation såsom namn, adress, telefonnummer etc. Detta gör det möjligt att använda identitetshanteraren i anonymiseringsscenarios.

Definitionshanterare

Detta byggblock hanterar begreppsdefinitioner och beskriver hur begrepp relaterar till varandra. Detta är viktigt för att säkerställa att olika aktörer har samma uppfattning om vad begrepp betyder.

Begreppsbetydelser är av vikt både när människor kommunicerar med varandra, och för att säkerställa att exempelvis en begäran av dataåtkomst gäller rätt saker. Därmed är begreppshanteraren användbar både i ett utvecklingsstadium, när tjänster identifieras och designas, men kan också användas av tjänster i ett operativt skede.

Dataindex

Syftet med detta byggblock är att skapa en länk mellan definitioner och faktiska instanser av data. Genom detta ges möjligheten att hitta data utifrån definitioner och tvärtom.

Möjligheten att hitta data genom att söka i definitioner är viktig i exempelvis en begäran. Frågaren kan genom definitioner beskriva vilket data som efterfrågas utan att i förväg ha tillgång till det. Därefter kan dataindexet svara på var data finns och en begäran kan skickas till en samtyckesfunktion för respektive tjänst som kan tillgängliggöra data.

Spårbarheten mellan definition och data kan vara känslig beroende på innehållet. Indexet är därför utformat att fungera antingen som ett fullt index med data eller som ett skikt mellan data och definition.

I det första fallet fungerar indexet som vilken sökmotor som helst. Data indexeras och görs sökbara. Denna metod är lämplig för öppen eller eventuellt oidentifierade data.

I det andra fallet innehåller indexet endast en referens till var data finns, men känner inte till själva datavärdena. Genom indexet kan man därmed förstå att det finns data för ett visst begrepp, men inte hämta själva datamängden. Det är alltså bara den som har access till datamängden som kan läsa den.

Det finns också ett tredje och ännu mer känsligt fall där det inte är lämpligt att meddela att det finns data över huvud taget. I denna situation används inte indexet.

Kontraktshanterare

Genom detta byggblock kan aktörer skapa och kontrollera kontrakt för informations- och datautbyte eller delning. Det kan finnas olika typer av kontrakt ur ett juridiskt perspektiv, exempelvis samtycke eller informationsutbytesavtal. Beroende på typen av kontrakt kan de se olika ut och hanteras på olika sätt, men i grunden består kontrakten av:

Peder Blomqvist, +46 8 473 3205
peder.blomqvist@vinnova.se

2021-03-21
Dnr: 2021-01543_3

- Identiteter mellan vilka kontraktet upprättats (Avtalsparter)
- Definition av det data som kontraktet gäller
- Vilken eller vilka tjänster kontraktet avser
- Vem som får använda tjänsterna
- Eventuella begränsningar, exempelvis tidsbegränsningar eller vad användaren får göra med datamängden som utlämnats.

Kontraktshanteraren är ett centralt byggblock för att implementera funktionerna Begäran, Samtycke och Beslut. Den stöttar även Utlämnande och Åtkomst genom att tjänsteproducenter kan kontrollera konsumenters rättighet att använda tjänsten.

Kontraktshanteraren använder sig också av identitetshanteraren för att verifiera identiteter på kontraktsparter och för att svara på om utlämnande/åtkomst får ske.

Tjänstekatalog

Detta byggblock innehåller en katalog av de tjänster som tävlingsdeltagare tillhandahåller. Respektive leverantör registrerar de tjänster som de vill tillgängliggöra vilket gör de sökbara för potentiella konsumenter.

Katalogen innehåller därmed tjänstebeskrivningar som utformats enligt Vinter Tjänstebeskrivningsramverk (volym 4).

Tjänster

Detta arkitekturbyggblock är en sammanfattning av alla tekniska tjänster som realiseras i tävlingen. Tjänsterna är inte kända av organisatören från början, men beskrivs av leverantörerna enligt Vinter Tjänstebeskrivningsramverk (volym 4) och lagras i tjänstekatalogen.

Datalagring

Detta byggblock representerar det datalager som respektive tjänst använder. Datalagret kan utformas som en enskild fysisk databas eller i distribuerad form beroende på tillgänglighetskrav mm.

Datatransport

Detta byggblock består av standardiserade protokoll och mekanismer för IP-baserad kommunikation med transportskydd.

Kommunikation sker med förbindelser över internet mellan aktörer som deltar i tävlingen.

Tävlingsramverket

Introduktion

Syfte och mål med Tävlingsramverket för Vinter är att:

Peder Blomqvist, +46 8 473 3205
peder.blomqvist@vinnova.se

2021-03-21
Dnr: 2021-01543_3

- Stödja tävlingsledning och genomförandet av tävlingar och med hjälp av olika ramverksvolymerna visa vägen för de aktörer som deltar.
- Facilitera interoperabilitet inom de olika områden som krävs för att skapa en nationell digital samverkan.
- Erbjudna arkitekturstöd genom att tillhandahålla referensmodeller, standards och profiler, verktygsstöd och olika exempel.

Ramverket kan också liknas vid ett regelverk bestående av olika volymer såsom interoperabilitet, verktygsstöd samt exempel och vägledningar.

Interoperabilitet och innovation

Vinnovas tanke med tävlingsramverket är att i samverkan med ansvariga nationella aktörer för digital samordning, ledning och styrning nyttja befintliga styrdokument, nationella rekommendationer och inriktningar för interoperabilitet.

Exempel på samverkansaktörer kan vara:

- Begreppsansvar för det valda tävlingsområdet.
- Informationsansvariga operativt för det valda tävlingsområdet.
- Infrastruktursansvariga för det valt tävlingsområde.
- Samordningsansvariga inom det valda tävlingsområdet.

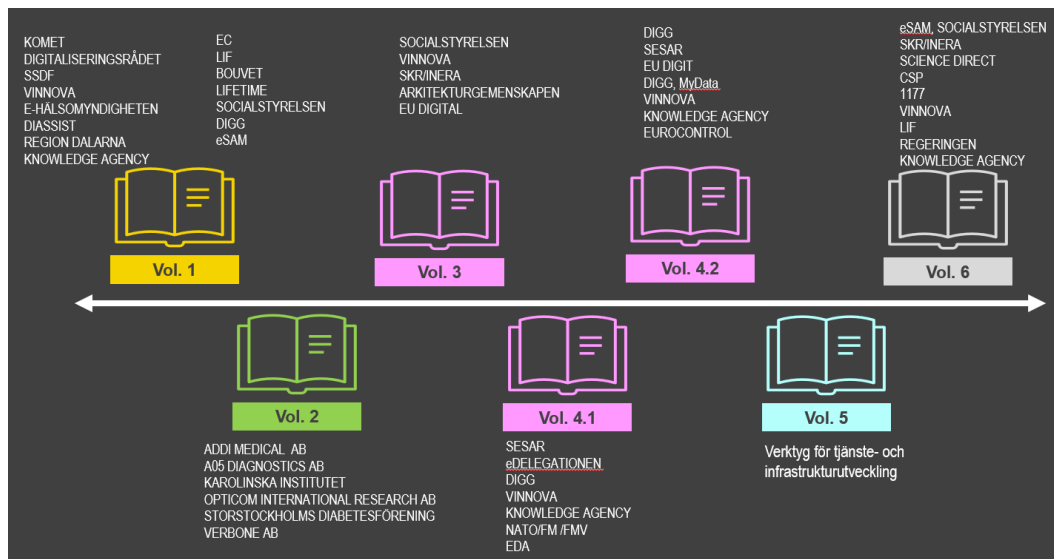
Genom tävlingsramverket och dess olika volymer kan man samverka, inspirera och stödja olika samhällsaktörer som inte deltar i själva tävlandet men har olika typer av intressen att bidra och tillföra innehåll i ramverket.

Aktörer som bidrar till ramverket

Aktörer med roller som informationsägarskap ”tillförlitliga källor”, begreppsägarskap inom olika datadomänerna, samt aktörer som har uppdrag eller ansvar att samordna, inrikta, standardisera eller förvalta nuvarande, samt kommande samhällsgemensamma digitala lösningar är prioriterade aktörer i Vinter.

Peder Blomqvist, +46 8 473 3205
peder.blomqvist@vinnova.se

2021-03-21
Dnr: 2021-01543_3

Intressentanalys för Tävlingsramverket

Följande ger exempel på de aktörer och intressenter som är ramverkets ”målgrupp”:

	Vol. 1	Vol. 2	Vol. 3	Vol. 4.1	Vol. 4.2	Vol. 5	Vol. 6	Vol. 7
Jury	X	X	X	X	X		X	-
Projektleddare	X	X					X	-
Verksamhets-utvecklare		X	X	X	X	X	X	-
Informatiker		X	X	X	X	X	X	-
Arkitekter		X	X	X	X	X	X	-
System-utvecklare		X				X	X	-
Testare		X				X	X	-

Ramverksvolym

Volym-1

Tävlingsmetod och regler. Beskriver principer för digital samverkan, alla steg och aktiviteter i tävlingsprocessen, bedömningskriterier för jury, regler, avtal och medgivande mallar för både tävlande, jurymedlemmar, och dataägare samt exempel som stöd för ledning och styrning av tävlingsarbetet.

Volym-2

Samverkansmiljö och plattform för tävlingen där all information om tävlingen skall finnas. Där avtal och medgivande lagras för att reglera ansvar och tävlingsregler för deltagarna samt medgivanden mellan olika aktörer, där

- de operativa utmaningarna och scenarios finns lagrade och förklarade,
- där de tekniska standarderna och profilerna finns, där lagringsytor samt “endpoints” och länkar till de datakällor som ingår i tävlingen hittas,
- där tävlingsbidragen levereras,
- där test, validering och bedömningar av tjänster och infrastrukturlösningar görs,
- en plats där tävlande också kan hitta varandra, kommunicera och skapa samverkanssteam med andra tävlande, härifrån laddas även tävlingsverktyg och andra hjälpmedel ned.

Volym-3

Referens-, och arkitekturmodeller, den del av ramverket som hanterar semantisk interoperabilitet. Volymen innehåller kända nationella som internationella referensmodeller och standarder för begrepp och information. Begrepps- och informationsmodell för diabetes.

Huvudbidragande aktörer till innehållet i denna ramverksvolym är ansvariga samhällsaktörer som innehar begreppsansvar för samhällsviktiga data.

Volym-4.1

Tjänstebeskrivning, den del av ramverket som hanterar teknisk interoperabilitet, ett beskrivningsramverk för digitala tjänster som skall användas i tävlingen, både ur ett logiskt som fysiskt implementationsperspektiv

Huvudbidragande aktörer till innehållet i denna ramverksvolym är ansvariga samhällsaktörer som innehar infrastrukturansvar för samhällsviktiga data.

Volym-4.2

Infrastrukturbeskrivning, den del av ramverket som hanterar teknisk interoperabilitet, Infrastruktur för hälsodatatjänster, den del av ramverket som hanterar teknisk Interoperabilitet, ett beskrivningsramverk och referensarkitektur för teknisk infrastruktur som skall användas i tävlingen, både ur ett logiskt som fysiskt implementationsperspektiv

Volym-5

Verktögsstöd, beskriver mer utförligt de verktyg som utan kostnad erbjuds till de tävlande i syfte att underlätta och snabba upp utvecklingsarbetet som görs inom ramen för tävlingen, samt ge lärdomar om hur man bör arbeta med semantisk och teknisk interoperabilitet.

Peder Blomqvist, +46 8 473 3205
peder.blomqvist@vinnova.se

2021-03-21
Dnr: 2021-01543_3

Volym-6

Exempel och vägledningar, innehåller väl valda exempel och vägledningar som skall stödja deltagare i tävlingen.

Huvudbidragande aktörer till innehållet i denna ramverksvolym är ansvariga samhällsaktörer som genom sina olika uppdrag har till uppgift att stödja eller samordna den digitala omställningen i samhället.

Tävlingsplattformen

Hänvisar här till vinnande projektkonsortium HOPE databroker och deras plattformsbeskrivning av tävlingsplattform för genomförandet av Vinter pilotåret 2021. Koordinator för projektet är företaget ADDI Medical AB

Referenser

Referens id	Beskrivning	Länk eller källa
SWIM intro på 7 minuter	System Wide Information Management	https://www.youtube.com/watch?v=Q1ktKzhHtiU
SESAR	Single European Sky Air Traffic Management Research - Joint Undertaken	https://ec.europa.eu/transport/modes/air/sesar_en https://ec.europa.eu/transport/modes/air/ses/ses-award-2016/projects/swim_en
SWIM MC	SWIM Master Class	SESAR SWIM Master Class https://www.youtube.com/watch?v=GejCXlwODOY 400+ installations around the world – 1200+ attendees to Jumpstart webinars http://www.sesarju.eu/newsroom/events/sesar-swim-master-class-best-class-ceremony • SESAR SWIM Demonstration 2016 http://www.sesarju.eu/newsroom/events/sesar-swim-global-demonstration
ICAO	Uniting Aviation	https://www.icao.int/APAC/Pages/swim.aspx